

Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Statüsüne İlişkin Bir Pareto Analizi

A Pareto Analysis of Status of Teaching Profession in Turkey

Serkan ÜNSAL*

Öz. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerini ve öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinin neler olduğunu uzman ve öğretmen görüşleri bağlamında belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak seçilen Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimleri Bölümünde görevli beş akademisyen ile MEB’e bağlı devlet okullarında farklı branşlarda görev yapan 10 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma iki boyutta gerçekleştirilmiştir. İlk boyutta öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerini belirlemek amacıyla balık kılıçlığı diyagramı (sebebe sonuç diyagramı) kullanılmış ve pareto analizi (ABC analizi) yapılmıştır. Mesleğin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesinin amaçlandığı diğer boyutta ise katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerinin; öğretmen yetiştiren kurumlar, çalışma koşulları, ekonomik durumlar, medya, toplum, öğretmen niteliği, alt- üst yöneticiler ve eğitim politikaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Öğretmenlik Mesleği, Statü, Mesleki Statü, Balık kılıçlığı, Pareto Analizi.

Abstract. This research aims to determine the reasons for the low status of the teaching profession and the proposals for improving the status of the teaching profession in the context of experts’ and teachers’ views. Having a qualitative research design, the research has employed phenomenological design. The research group of the study consists of 5 academicians who are in the field of educational sciences at Kahramanmaraş Sütçü İmam University and 10 teachers from different branches at state schools affiliated with the Ministry of Education. They were selected through criterion sampling method, one of the purposive sampling methods. The study was basically carried out in two lines. The first focused on a fishbone diagram (cause and effect diagram) and pareto analysis (ABC analysis) conducted in order to determine the reasons for the low status of the teaching profession. In the other line that is intended to disclose proposals for improving the status of the profession, the data obtained from the participants’ views were analyzed through content analysis. Research results have suggested eight major reasons for the low status of the teaching profession including teacher-training institutions, working conditions, economic conditions, media, society, teacher qualifications, junior-top administrators and educational policies.

Keywords: Profession, Teaching Profession, Status of Profession, Fishbone Diagram, Pareto Analysis.

Toplumsal Mesaj.

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerini ve öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinin neler olduğunu belirlenmesidir. Araştırmada öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerinin; öğretmen yetiştiren kurumlar, çalışma koşulları, ekonomik durumlar, medya, toplum, öğretmen niteliği, alt- üst yöneticiler ve eğitim politikaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Public Interest Statement.

This research aims to determine the reasons for the low status of the teaching profession and the proposals for improving the status of the teaching profession. Research results have suggested eight major reasons for the low status of the teaching profession including teacher-training institutions, working conditions, economic conditions, media, society, teacher qualifications, junior-top administrators and educational policies.

* Dr. Öğrt., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, serkanunsal@ksu.edu.tr

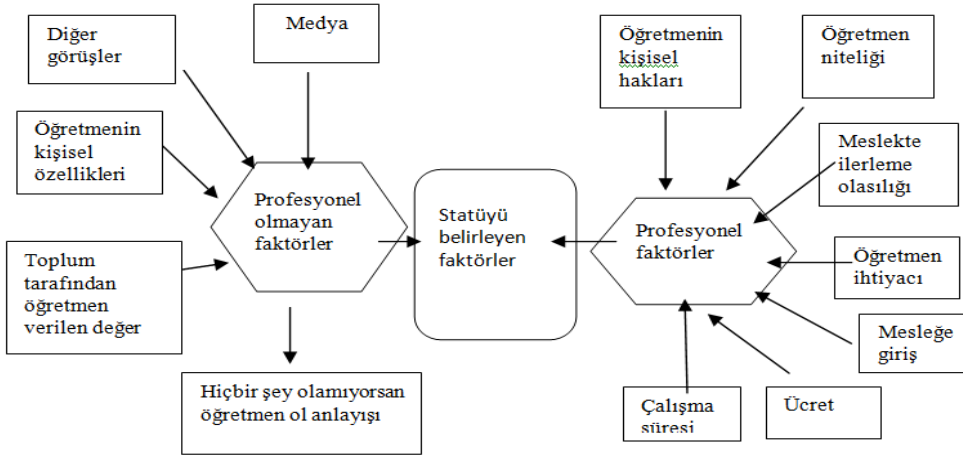
1. GİRİŞ

Öğretmenler gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde önemli roller üstlenirler. Bu roller; toplumların ve bireylerin geleceğini şekillendirme (Berk, 2014); kültürel yaşamın devamını sağlayan bilgi, beceri, tutum ve değerleri genç kuşaklara aktarma (Şanal ve Güçlü, 2005); bireylerin entelektüel gelişimini sağlama ve her yeni nesli gelecekte karşılaşacağı zorluklara hazırlama (Hargreaves, 2009), bireylerin ilgi yetenek ve kişiliklerinin gelişmesini sağlama (Tekişik, 2004), motivasyonunu yükseltme (Tschannen, Morren ve Hoy, 1998), öğrencinin potansiyelini gerçekleştirilmesine katkı sağlama (Güven, 2010), öğrencinin başarısını artırma (Darling-Hammond, 2000; , Konstantopoulos, ve Hedges, 2004; Hanushek, Kain ve Rivkin, 1998; Muñoz, Prather ve Stronge, 2011; Nye, Konstantopoulos, ve Hedges, 2004; Wright, Horn ve Sanders, 1997), öğrenme ve öğretme ortamı sunma (Başarır, Sarı ve Çetin, 2014) nitelikli eğitimi gerçekleştirme (Alam ve Abdullah, 2011; Hoque, Çetin, 2017, 2011; Mc Donald, Son, Hindman ve Morrison, 2005; Newmann, King ve Youngs, 2000; Poekert, 2012; Şişman, 2011) şeklinde sıralanabilir. Üstlenilmiş bu rollerden dolayı eğitim bilimleri alanında üzerinde en çok tartışılan ve araştırma yapılan konuların başında öğretmenlik mesleği gelmektedir.

Hargreaves, Cunningham, Hansen, McIntyre ve Oliver (2007) statünün karmaşık ve anlaşılması zor bir kavram olduğunu ifade etmektedir. Statü; bireyin sosyal yapıda işgal ettiği konum, diğer bir ifade ile toplum içindeki bireye çevresi tarafından uygun görülen mevki veya pozisyonudur (Fichter: 2004). Statü kavramını Yaman, Yaman ve Eskiçalı (2001) herhangi mesleğin toplum tarafından benimsenme ve kabul görme düzeyi, Tezcan (1997) bireyin toplum içerisinde işgal ettiği konum/yer, Pink (2014) ise kişilerin ve grupların diğer kişiler ve gruplara göre göreceli konumu olarak tanımlamıştır. Giddens, (2000) statü kavramını belli bir birey ya da gruba toplumun öteki üyeleri tarafından yüklenen toplumsal onur ya da saygınlık şeklinde tanımlamıştır. Mesleki statü; bir mesleği profesyonel olsun veya olmasın belli bir meslek grubunun içine dâhil edilmesi olarak tanımlanabilir (Kane ve Mallon 2006). Devlet memurları, politikacılar, toplum bilimciler ve öğretmenleri de içeren eğitimli grupların belli mesleği ayırt etmede kullandığı kategorilere de mesleki statü denir (Hoyle, 2001).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) ve Uluslararası Çalışma Örgütü, (ILO), (2008) öğretmenlik mesleğinin statüsünü işlevlerinin takdir edilmesi ve işlevlerini yerine getirmedeki yeterlilik düzeyleri, çalışma koşulları, ücretlendirme ve topluma sunulan imkânlar bakımından öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklerle kıyaslanan konumunu olarak nitelendirir. Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen faktörleri Hargreaves ve vd., (2007) kamuoyunun görüşleri hem yerel hem de ulusal düzeydeki medya, hükümetin öğretmenlere bakış açısı (öğretmenlerin işe alınması, öğretmenlerin haklarının korunması, benlik saygılarının artırılması, moralinin yüksek tutulması, eğitim alanlarının daha nitelikli duruma getirilmesi) şeklinde sıralamaktadır. Öğretmenlik mesleği ve öğretmenliğin statüsünü inceleyen Symeonidis (2015) öğretmenliğin statüsü; öğretmenin sosyo-kültürel ve ekonomik koşulları, öğretmenin iş güvenliği, maaş ve çalışma koşulları, öğretmenlerin mesleki gelişim olanakları, mesleki özerklikleri ve daha özde ise kaliteli eğitimi ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Başkan (2001) öğretmenlik mesleğinin statüsünü belirleyen faktörleri öğretmenin yetiştirilmesi, ekonomik ve atanma koşulları açısından, Cameron (2003) ise öğretmenin kabiliyeti ve performansı, profesyonel öğrenme çevresi, öğretmenliğe giriş şartları, öğretmen eğitimi, öğretmenlik mesleğine yönelik araştırmaların yaygınlığı açısından değerlendirmektedir.

Diğer taraftan Aydın, vd., (2016) öğretmenlik mesleğinin statüsünü belirleyen faktörleri profesyonel faktörler ve profesyonel olmayan faktörler olmak üzere iki tema altında değerlendirmiştir. Temalar ve her bir temaya ilişkin kodların yer aldığı model Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Öğretmenlik mesleğinin statüsünü belirleyen faktörler

Şekil 1 incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin statüsünü belirleyen profesyonel faktörler; çalışma süreleri, ücret, mesleğe giriş şartları, öğretmen ihtiyacı, öğretmen niteliği ve öğretmenin kişisel hakları şeklinde değerlendirilmektedir. Profesyonel olmayan faktörler ise toplum tarafından öğretmene verilen değer, öğretmenin kişisel özellikleri, hiçbir şey olamıyorsan öğretmen ol anlayışı, diğer görüşler ve medya olarak belirtilmiştir.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olduğu veya düşmekte olduğuna yönelik sonuçlar elde edilmiştir (Aydın, vd. 2016; Celep, 2004; Gök, 2003; Fwu ve Wang, 2010; Hall ve Langton, 2006; Karaman, Acar, Kılıç, vd., 2013; Ozankaya, 2002, Özpolat, 2002; Özoğlu, Gür ve Altunoğlu, 2013; 2006; Ünsal ve Bağçeci, 2016; Semerci, Semerci, Eliüşük ve Kartal, 2012; Yurdakul, Gür, Çelik ve Kurt, 2016; Ünsal ve Ağçam, 2017). Öte yandan öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasına dönük problemin sadece ülkemize özgü olmadığı hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişmekte olan ülkelerde de öğretmenlerin mesleki statülerine ilişkin bir kaygının yaşandığı Özoğlu, vd. (2013) tarafından belirtilmektedir.

Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarındaki değişimler öğretmenlik mesleğini de etkilemektedir. Bunun sonucu olarak kamusal niteliği olan öğretmenlik mesleğinin sorunlarının güncel tespiti ve bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm arayışları önemli bir olgu olmaya devam etmektedir (Yapıcı ve Yapıcı, 2003). Çünkü öğretmenlik mesleğine giriş koşullarından, öğretmen yetiştiren üniversitedeki bölümlere giriş koşulları, ekonomik durumlar, değer yargıları, elde edilen haklar sürekli değişmekte ve güncellenmektedir. Öğretmenlik mesleğinin statüsü ile ilgili birçok araştırma yapılmış olsada değişen şartların etkisini görebilmek için bu konu her zaman araştırılması gereken güncel konular arasında yer almaktadır. Ayrıca bu çalışmada literatürde yapılan araştırmalardan farklı olarak öğretmen mesleğinin statüsünün yükseltilmesi için uzman ve öğretmenlerin çözüm önerilerinin neler olduğu araştırılmıştır.

Yukarıda da vurgulandığı gibi öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olduğu veya düştüğüne yönelik gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında birçok araştırma sonucu bulunmaktadır. Ancak doğrudan mesleğin statüsünün düşük olmasının nedenlerini ve mesleğin statüsünü artırmaya dönük çözüm önerilerinin neler olduğunun tespitine yönelik uzman ve öğretmenlerin görüşlerinin alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum araştırmacı tarafından eksiklik olarak değerlendirilmiş ve araştırmacının problem cümlesi "Öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenleri ve mesleğin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerileri nelerdir?" şeklinde oluşturulmuştur. Bu ana problem çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlik mesleğin statüsünün düşük olmasının nedenlerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlik mesleğin statüsünün düşük olmasının nedenlerine ilişkin uzmanların görüşleri nelerdir?

3. Öğretmenlik mesleğin statüsünün yükseltilmesine ilişkin öğretmenlerin çözüm önerileri nelerdir?
4. Öğretmenlik mesleğin statüsünün yükseltilmesine ilişkin uzmanların çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, katılımcılar, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

2.1 Araştırma Deseni

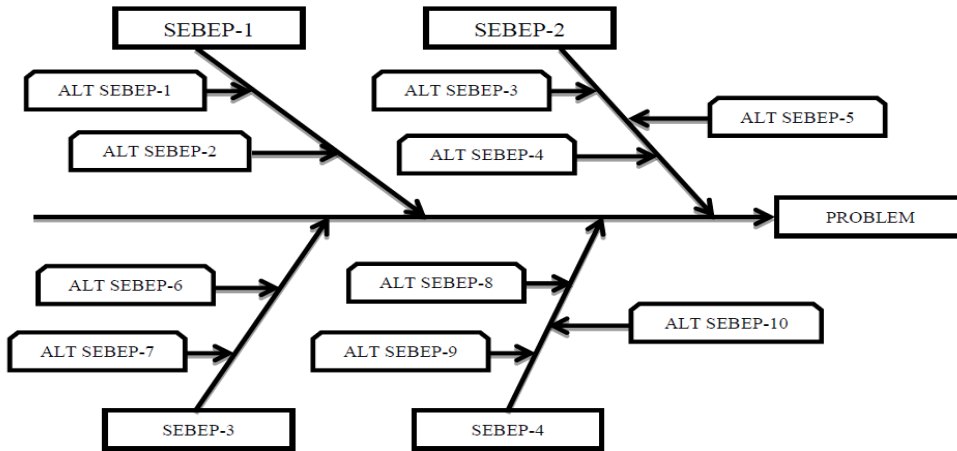
Araştırmada öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenleri ve statüyü artırmak için çözüm önerilerinin neler olabileceği uzman ve öğretmen bakış açısıyla ortaya konulması amaçlandığından nitel araştırma yöntemine uygun olarak olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseninde temel amaç bir fenomen/olay/kavramla ilgili olarak bireyin algılarını, deneyimlerini, yüklediği anlamları incelemek veya açığa çıkartmaktır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015; Baş ve Akturan, 2008).

2.2 Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimleri Bölümünde görevli beş akademisyen ile Kahramanmaraş il merkezinde MEB'e bağlı farklı kurumlarda görev yapan ve farklı branşlarda 10 öğretmen oluşturmuştur. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır (Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırma için belirlenen ölçüt; uzmanlar için öğretmen yetiştirme temel alanında en az doktora derecesine sahip olmak, katılımcı öğretmenler için ise Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı devlet okullarında görev yapıyor olmaktır. Katılımcı uzmanların tamamı erkektir. Mesleki kıdemleri 5 ile 15 yıl arasındadır. Unvan olarak ise biri doçent diğerleri yardımcı doçenttir. Öğretmenlerin ise 5'i bayan 5'i erkektir. Ortalama 3 ile 20 yıl arası deneyime sahiptir. 4'ü ilköğretimde 6'sı ise orta öğretimde çalışmaktadır.

2.3 Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İlk soruda öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğünün nedenlerini belirlemek amacıyla hazırlanan balık kılıçığı diyagramı (sebep sonuç diyagramı) kullanılmıştır. Bu teknik herhangi bir problemi ve ona neden olan faktörleri belirleyerek analiz etmede kullanılır (Hesapçioğlu, 2008). Balık kılıçığına ilişkin yapı şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Balık Kılıçığı

Bu çalışmada balık kılıçığının veri toplama aracı olarak kullanılmasının nedeni ise öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin neden ve olası alt nedenleri ayrıntılı olarak şemalar

yardımla belirlenmesini sağlamaktır. İkinci soruda ise katılımcılara, öğretmenlik mesleğinin statüsünü yükseltmek amacıyla çözüm önerilerinin neler olabileceği sorulmuştur.

2.4 Verilerin Toplanması ve Analizi

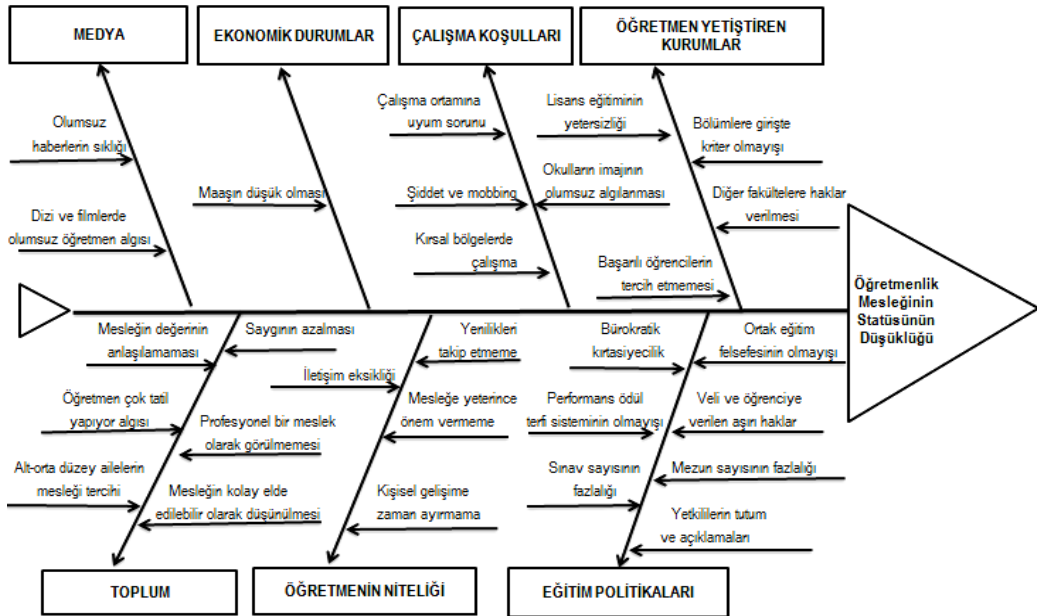
Verilerin toplanması sürecinde katılımcılara öncelikle balık kılıçığı diyagramı hakkında bilgilendirme yapılmış, sonra formu doldurulmaları istenmiştir. Uzmanlardan ve öğretmenlerden elde edilen veriler ayrı ayrı değerlendirilerek analiz sürecinde her bir soru için ayrı bir yol izlenmiştir. Birinci soruda katılımcıların vermiş oldukları cevaplar analiz edilmiş, analiz sonucunda elde edilen ana nedenler ve bu ana nedenlerle ilişkili olan alt nedenler, balık kılıçığı diyagramına araştırmacı tarafından yerleştirilmiştir. Daha sonraki aşamada ise balık kılıçığı diyagramına yerleştirilen ana neden ve alt nedenlere ilişkin Pareto analizi (ABC analizi) yapılmış ve elde edilen bulgular Pareto grafiği MS Excel.10 şeklinde okuyucuya sunulmuştur. Pareto analizi (ABC analizi), sorunları büyükten küçüğe doğru sıralayarak çözüm sırasının belirlenmesini ve sorunun başlama önceliğini belirler. Genellikle %80’i sorunlardan %20’si ise hatalardan kaynaklanmaktadır. Bundan dolayı kümülatif yüzdede %0-%80 sınırına yakın olan nedenler “A grubu 1. öncelikli çözülmesi gereken problemler”, %80-%95 sınırları arasında kalan nedenler, “B grubu 2. öncelikli çözülmesi gereken problemler” ve %95-%100 sınırları arasındaki nedenler, “C grubu 3. öncelikli çözülmesi gereken problemler” olarak belirlenmiştir (Özcan, 2001).

İkinci soruya ilişkin olarak çözüm önerilerine ait görüşler de içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen temalar, kodlar ve frekans değerleri tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Katılımcılar tarafından söylenen dikkat çekici cümlelere doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırmada uzmanlar için “U” öğretmenler için “Ö” kısaltmaları kullanılarak katılımcıların kişisel bilgileri hakkında gizliliğe dikkat edilmiştir. Verilerin analiz süreci araştırmacıyla birlikte iki uzman eşliğinde gerçekleştirilerek güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

3.1 Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Düşük Olma Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Konu ile ilgili öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular Şekil 3’deki balık kılıçığı diyagramı (Sebebi sonuç diyagramı) üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 3. Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin balık kılıçığı diyagramı (sebebi sonuç diyagramı)

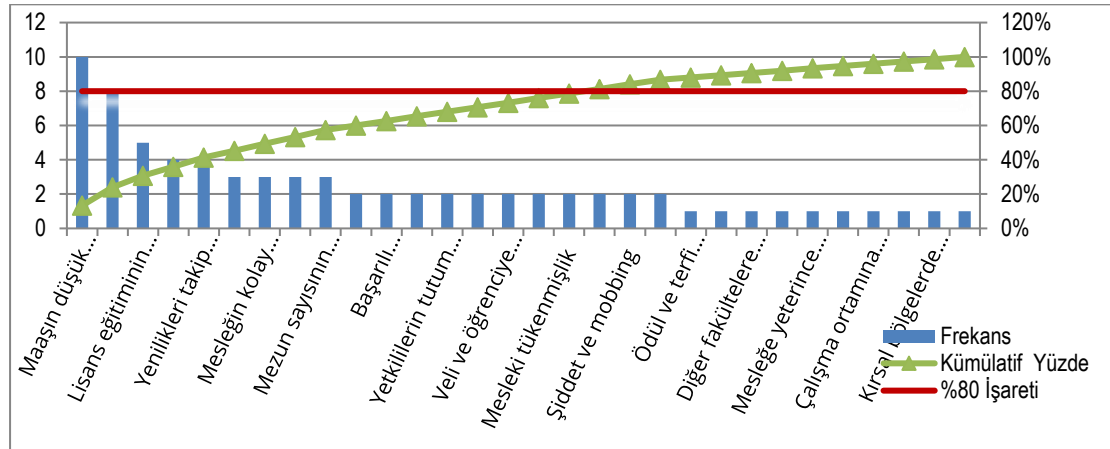
Şekil 2 incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin öğretmen görüşlerinden öğretmen yetiştiren kurumlar, çalışma koşulları, ekonomik durumlar, medya, toplum, öğretmen niteliği ve eğitim politikaları olmak üzere 7 ana nedene ulaşılmıştır. Bu 7 ana nedenle ilişkili 30 alt neden elde edilmiştir. Öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin balık kılıçığı diyagramında verilen nedenlerin Pareto analizi Tablo 1de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Düşüklüğüne İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Pareto Analizi

Problemler	Frekans	Kümülatif Frekans	Kümülatif Yüzde	%80 İşareti	
1 Maaşın düşük olması	10	10	%13	%80	
2 Mesleğin değerinin anlaşılammaması	8	18	%24	%80	
3 Lisans eğitiminin yetersizliği	5	23	%31	%80	
4 Kişisel gelişime zaman ayırmama	4	27	%36	%80	
5 Yenilikleri takip etmeme	4	31	%41	%80	
6 Profesyonel bir meslek olarak görülmemesi	3	34	%45	%80	
7 Mesleğin kolay elde edilebilir olarak düşünülmesi	3	37	%49	%80	
8 Toplumda saygının azalması	3	40	%53	%80	A Grubu 1.Öncelikli çözüm bulunması gereken problemler
9 Mezun sayısının fazlalığı	3	43	%57	%80	
10 Bölümlere girişte kriter olmayışı	2	45	%60	%80	
11 Başarılı öğrencilerin tercih etmemesi	2	47	%63	%80	
12 Öğretmen çok tatil yapıyor algısı	2	49	%65	%80	
13 Yetkililerin tutum ve açıklamaları	2	51	%68	%80	
14 Ortak eğitim felsefesinin olmayışı	2	53	%71	%80	
15 Veli ve öğrenciye verilen aşırı haklar	2	55	%73	%80	
16 Bürokratik kırtasiyecilik	2	57	%76	%80	
17 Mesleki tükenmişlik	2	59	%79	%80	
18 İletişim eksikliği	2	61	%81	%80	
19 Şiddet ve mobbing	2	63	%84	%80	
20 Olumsuz haberlerin sıklığı	2	65	%87	%80	
21 Ödül ve terfi sisteminin olmayışı	1	66	%88	%80	
22 Ücretli öğretmenlik	1	67	%89	%80	B Grubu 2.Öncelikli çözüm bulunması gereken problemler
23 Diğer fakültelere haklar verilmesi	1	68	%91	%80	
24 Alt-Orta düzey ailelerin mesleği tercihi	1	69	%92	%80	
25 Mesleğe yeterince önem vermeme	1	70	%93	%80	
26 Dizi ve filmlerdeki olumsuz öğretmen algısı	1	71	%95	%80	

27	Çalışma ortamına uyum sorunu Okulların imajının olumsuz algılanması	1	72	%96	%80	C Grubu 3.Öncelikli çözüm bulunması
28	Kırsal bölgelerde çalışma	1	74	%99	%80	gereken problemler
29	Sınav sayısının fazlalığı	1	75	%100	%80	
Toplam		75	1573	2097		

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklük nedenlerinin başında “Maaşının düşük olması” (f=10) ve “Mesleğin değerinin anlaşılammaması” (f=8) gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on yedi neden sorunun %79’unu oluşturmaktadır. Sonraki üç nedenin frekans değerleri üstteki yedi nedenle aynı olduğu için ilk yirmi neden, “A grubu 1. öncelikli çözülmesi gereken problemler” olarak belirlenmiştir. Sonraki altı neden “B grubu 2. öncelikli çözülmesi gereken problemler”, son dört neden ise “C grubu 3. öncelikli çözülmesi gereken problemler” olarak belirlenmiştir. Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olma nedenlerine ilişkin Pareto analizine ait Pareto grafiği aşağıda Şekil 4’de verilmiştir.

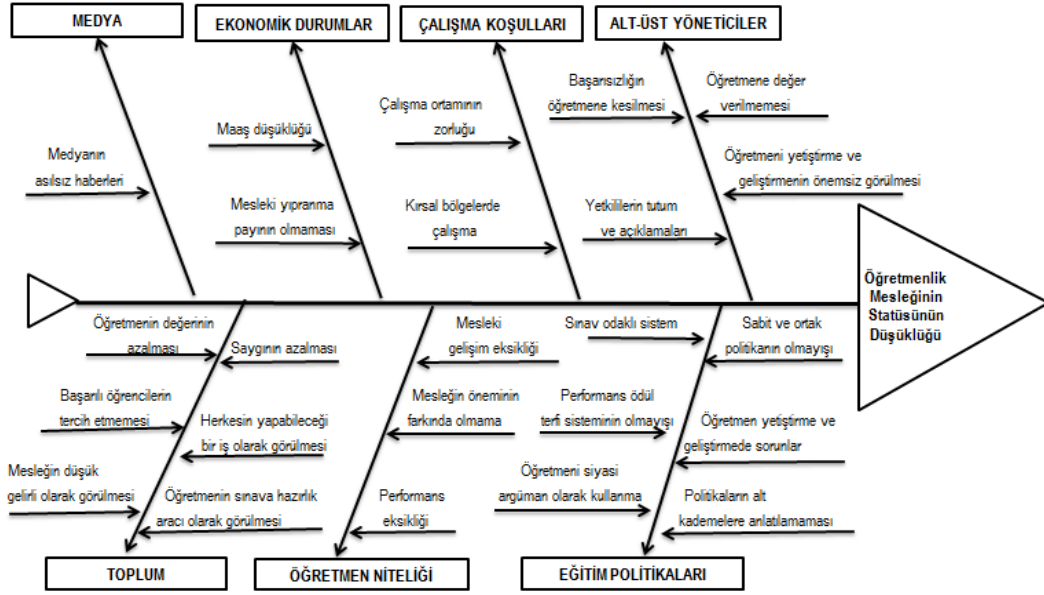

Şekil 4. Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasına ilişkin nedenlerin Pareto grafiği

Şekil 3 incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on yedi neden öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğünün % 80’ini, üzerinde kalan nedenler ise % 20’sini oluşturmaktadır.

3.2 Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Düşük Olma Nedenlerine İlişkin Uzman Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmamızın ikinci alt probleminde öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenleri uzman görüşleri alınarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Uzman görüşlerinden elde edilen bulgular Şekil 6’deki balık kılıçığı diyagramı (Sebebi sonuç diyagramı) üzerinde gösterilmiştir

Şekil 5. Uzman görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin balık kılıçlığı diyagramı

Şekil 5 incelendiğinde uzmanlar, öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğünün nedenlerine ilişkin görüşlerinden alt- üst yöneticiler, çalışma koşulları, ekonomik durumlar, medya, eğitim politikaları, toplum, öğretmen niteliği ve eğitim politikaları olmak üzere 7 ana nedene ulaşmıştır. Bu ana nedenlerle ilişkili 25 alt neden ileri sürmüştür. Uzman görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasına ilişkin balık kılıçlığı diyagramında verilen nedenlerin Pareto analizi Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Öğretmenliğin Statüsünün Düşüklüğüne İlişkin Görüşlerin Pareto Analizi (ABC Analizi)

Sıra	Problemler	Frekans	Kümülatif Frekans	Kümülatif Yüzde	%80 İşareti
1	Maaş düşüklüğü	3	3	%7	%80
2	Performans eksikliği	3	6	%14	%80
3	Öğretmene değer verilmemesi	3	9	%21	%80
4	Sabit ve ortak politikanın olmayışı	3	12	%28	%80
5	Performans ödül terfi sisteminin olmayışı	3	15	%35	%80
6	Öğretmenin yetkisinin az oluşu	2	17	%40	%80
7	Saygının azalması	2	19	%44	%80
8	Öğretmenin değerinin azalması	2	21	%49	%80
9	Öğretmenin sınava hazırlık aracı olarak görülmesi	2	23	%53	%80
10	Mesleğin öneminin farkında olmama	2	25	%58	%80
11	Mesleki gelişim eksikliği	2	27	%63	%80
12	Öğretmen yetiştirme ve geliştirmeyi önemsiz görme	2	29	%67	%80
13	Çalışma ortamının zorluğu	2	31	%72	%80

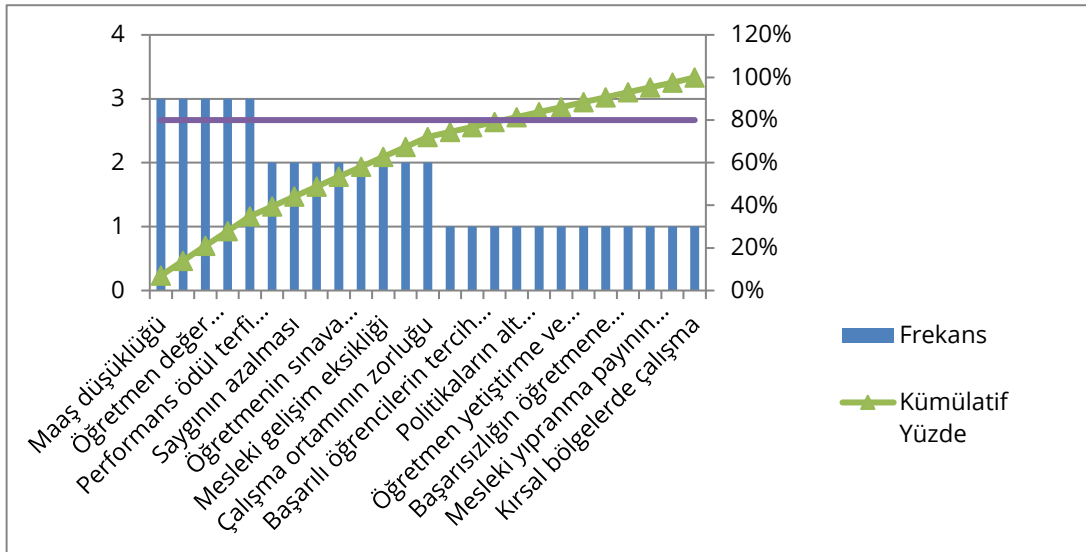
A Grubu

1.Öncelikli
çözülmesi
gereken
problemler

14	Herkesin yapabileceği bir iş olarak görülmesi	1	32	%74	%80	
15	Başarılı öğrencilerin tercih etmemesi	1	33	%77	%80	
16	Mesleğin düşük gelirli olarak görülmesi	1	34	%79	%80	B Grubu
17	Politikaların alt kademelere anlatılamaması	1	35	%81	%80	2. Öncelikli
18	Sınav odaklı sistem	1	36	%84	%80	çözülmesi gereken
19	Öğretmen yetiştirme ve geliştirmenin önemsiz görülmesi	1	37	%86	%80	problemler
20	Öğretmenin siyasi argüman olarak kullanılması	1	38	%88	%80	
21	Başarısızlığın öğretmene kesilmesi	1	39	%91	%80	C Grubu
22	Yetkililerin tutum ve açıklamaları	1	40	%93	%80	3.Öncelikli
23	Mesleki yıpranma payının olmaması	1	41	%95	%80	çözülmesi gereken
24	Medyanın asılsız haberleri	1	42	%98	%80	problemler
25	Kırsal bölgelerde çalışma	1	43	%100	%80	
Toplam		43	687	%1598		

Tablo 2 incelendiğinde uzmanların görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklük nedenlerinin başında “Maaş düşüklüğü (f=3)”, “Performans eksikliği (f=3)”, “Öğretmene değer verilmemesi (f=3)”, “Sabit ve ortak politikanın olmayışı (f=3)” ve “Performans ödül terfi sisteminin olmayışı (f=3)” gelmektedir. Kümülatif yüzde değerleri incelendiğinde ilk on altı neden öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğünün %79’unu oluşturmaktadır. Önceki üç nedenin frekans değerleri alttaki nedenlerle aynı olduğu için ilk on üç neden, “A grubu 1. öncelikli çözülmesi gereken problemler” olarak belirlenmiştir. Sonraki yedi neden, “B grubu 2. öncelikli çözülmesi gereken problemler”, son beş neden ise “C grubu 3. öncelikli çözülmesi gereken problemler” olarak belirlenmiştir. Uzmanların görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklük olmasının nedenlerin belirtildiği Pareto analizine ait Pareto grafiği Şekil 6’te verilmiştir.

Şekil 6. Uzman görüşlerine göre öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenlerinin pareto grafiği

Şekil 5 incelendiğinde kümülatif yüzde çizgisi ile %80 işaret çizgisinin kesiştikleri noktanın altında kalan ilk on altı neden sorunların %80'ini, üzerinde kalan nedenler ise %20'sini oluşturmaktadır.

3.3 Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Yükseltilmesine İlişkin Öğretmenlerin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Araştırmamızın üçüncü alt probleminde öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırılmasına yönelik öğretmenlerin çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar, katılımcı ve frekans değerleri Tablo 3 'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Artırılmasına İlişkin Öğretmenlerin Çözüm Önerileri

Tema	Kod	Öğretmenler	f
Eğitim Politikası ve Sistemi	Öğretmenlere yasal haklar verilmeli	Ö3,Ö5,Ö9	3
	Ortak eğitim politikası ve sistemi olmalı	Ö1	1
	Performans ödül ve terfi sistemi olmalı	Ö5	1
	Özlük hakları genişletilmeli	Ö3	1
	Ücretli öğretmenlik uygulaması kaldırılmalı	Ö7	1
Öğretmen Yetiştirme	Sınav sayısı azaltılmalı	Ö9	1
	Bölgelere girişte kriter uygulanmalı	Ö1,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8	5
	İhtiyaç kadar öğretmen yetiştirilmeli	Ö5,Ö6	2
	Uygulamalı eğitim arttırılmalı	Ö7	1
Öğretmen Eksenli	Yetenekli öğrenciler mesleğe yönlendirilmeli	Ö7	1
	Öğretmen mesleki gelişime zaman ayırmalı	Ö2,Ö5	2
	Öğretmenlerde birlik beraberlik olmalı	Ö1	1
Toplum Eksenli	Öğretmen mesleğine önem vermeli	Ö3	1
	Yetkililerin tutum ve açıklamaları daha özenli olmalı	Ö10	1
Ekonomi Eksenli	Medyada olumlu imaj sunulmalı	Ö9	1
	Maaş ve ücretler arttırılmalı	Ö2,Ö4,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10	6

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin mesleğin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerinden "eğitim politikası ve sistemi", "öğretmen yetiştirme", "öğretmen eksenli", "toplum eksenli" ve "ekonomi eksenli" isimli temalar oluşturulmuştur. "Eğitim politikası ve sistemi" teması altında en fazla frekansa "öğretmenlere yasal haklar verilmeli" (f=3) kodu, "öğretmen yetiştirme" teması altında en fazla frekansa "bölgelere girişte kriter uygulanmalı" (f=5) kodu, "öğretmen eksenli" teması altında en fazla frekansa "öğretmen mesleki gelişimine zaman ayırmalı" (f=2) kodu olduğu görülmektedir. Çözüm önerileri içerisinde frekansı en fazla olan kod, "ekonomi eksenli" teması altında yer alan "Maaş ve ücretler arttırılmalı (f=6)" kodudur. Araştırmada, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmaya yönelik çözüm önerilerine ait görüşlerin yer aldığı alıntılardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

"İlk önce eğitim fakültelerine girişte yalnızca YGS-LYS kriteri yeterli olmadığından öğretmenlik niteliğini taşıyabilen, ahlaklı, karakterli kişileri seçme amaçlı ölçekler uygulanmalı. Ülke olarak ortak bir eğitim politikası ve felsefesi oluşturulmalı (Ö1)." "Özellikle öğretmenin hakları genişletilmelidir. Bütün neslin yaşam koşulları öğretmenin elinde olduğu konusu her zaman gündeme getirilmelidir. Her şeyin temelini eğitim olduğu ve eğitiminde öğretmen aracılığı ile verildiği unutulmamalıdır (Ö3)." "Öncelikle üniversitelerin öğrenci alım şekli değiştirilmelidir. Öğretmenlik puanlarının çok yüksek olması ve her öğrencinin öğretmenlik bölümlerine gidebileceği

düşüncesinin kırılması gerekir. Ayrıca her yüksek puan alan kişilerinde bu bölümlere alınmayıp, öğretmenlik mesleği için kriterler belirleyip ona göre seçim yapılması gerekir. Öğretmenlerin aylık gelir miktarı artırılmalı ve öğretmenlerin ekonomik doyumu sağlanmalıdır. Kısaca bir tıp ve hukuk gibi gözde bir bölüm haline gelirse öğretmenlik mesleğinin statüsü doğal olarak artacaktır (Ö6).” “ Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerine sahip çıkmalı. Basın yoluyla çıkan haberlere müdahale edilmeli. Öğrenci karşısında belirli yaptırım gücü olmalı (Ö9).”

3.4 Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünün Yükseltmesine İlişkin Uzmanların Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Araştırmamızın dördüncü alt probleminde öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırılmasına yönelik uzmanların çözüm önerilerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin uzmanların görüşlerinden elde edilen temalar, kodlar, katılımcılar ve frekans değerleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tema	Kodlar	Uzmanlar	f
Eğitim Politikası ve Sistemi	Sağlam, uzun vadeli, kararlı politikalar olmalı	U1,U2,U5	3
	Daha nitelikli öğretmen alımı yapılmalı	U2, U4	2
	Performansa dayalı ödül ve terfi sistemi olmalı	U5	1
	Politika uğruna öğretmen feda edilmemeli	U1	1
	Yönetici seçiminde objektif kriterler olmalı	U2	1
	Sınav odaklı yerine eğitim odaklı sistem olmalı	U3	1
	Kariyer basamakları oluşturulmalı	U2	1
	Özlük hakları iyileştirilmeli	U2	1
Öğretmen Yetiştirme	Öğrenci seçiminde kriterler kullanılmalı	U1,U4	2
	Eğitim fakültelerine bırakılmalı	U2,U5	2
	Öğretmen yetiştirme programı gözden geçirilmeli	U4,U5	2
	Öğretim üyelerinin niteliği ve sayısı artırılmalı	U1	1
	Başarılı öğrenciler yönlendirilmeli	U5	1
Öğretmen Eksenli	Öğretmen mesleği noktasında bilinçlenmeli	U3,U4	2
	Öğretmen mesleki gelişimine zaman ayırmalı	U5	1
Ekonomi Eksenli	Maaş ve ücretler artırılmalı	U2	1
	Performansa dayalı ücret artışı olmalı	U2	1
	Eğitime ayrılan pay artırılmalı	U5	1

Tablo 4 incelendiğinde uzmanların çözüm önerilerinden “eğitim politikası ve sistemi”, “öğretmen yetiştirme”, “öğretmen eksenli” ve “ekonomi eksenli” isimli temalar oluşturulmuştur. “Eğitim politikası ve sistemi” teması altında en fazla frekansa “sağlam, uzun vadeli, kararlı politikalar olmalı” (f=3) kodunun sahip olduğu; “öğretmen yetiştirme” teması altında en fazla frekansa “öğrenci seçiminde kriterler kullanılmalı” (f=2), “eğitim fakültelerine bırakılmalı”(f=2), “öğretmen yetiştirme programı gözden geçirilmeli”(f=2) kodlarının sahip olduğu; “Öğretmen eksenli” teması altında en fazla frekansa ise “Öğretmen mesleği noktasında bilinçlenmeli (f=2)”kodunun sahip olduğu görülmektedir. Çözüm önerileri içerisinde frekansı en fazla olan kod, “Eğitim politikası ve sistemi” teması altında yer alan “Sağlam, uzun vadeli, kararlı politikalar olmalı (f=3)” kodudur. Araştırmada, uzmanların öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırılmasına ilişkin çözüm önerilerine ait görüşlerinin yer aldığı bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur.

“Politik yatırımlar uğruna öğretmenlik mesleğinin feda edilmemesi. Ruhunu mesleğine katmış idealist öğretmen yetiştirilmesi, bunun için de ruhunu bu işe adayacak üniversite hocalarının

varlığı (U1).” “Maaş ve ücret artışı olmalı. Sadece öğretmenlere özel sosyal tesisler yapılmalı ve öğretmen hakları genişletilmeli. Liyakat esaslı kariyer basamakları oluşturulmalı. Performansa dayalı ücretlendirme yapılmalı. Öğretmen yetiştirme sadece eğitim fakültelerine bırakılmalı (U2).” “Bu amaçla daha nitelikli öğretmen alımı yapılmalı ve öğretmen yetiştirme programı gözden geçirilmelidir. Ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci seçerken kişilik testleri uygulanmalı (U4).” “Nitelikli personel çalışmalarının karşılığını almalı, performans değerlendirmesi yapılmalıdır. Mesleği tercih eden öğrencilerin akademik başarı düzeyi düşüklüğünü gidermek için başarılı öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerin öğretmenliğe transfer yolunun kapatılması gerekmektedir (U5).”

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Hem uzman hem de öğretmen görüşlerinden öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olmasının nedenleri sırasıyla; öğretmen yetiştiren kurumlar, çalışma koşulları, ekonomik koşullar, medya, toplum, öğretmen niteliği, yöneticiler ve eğitim politikaları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenler içerisinde katılımcılar tarafından en sık ifade edilen alt neden öğretmenlerin maaşının düşük olması ve mesleğin değerinin toplum tarafından anlaşılabilmesidir. Genel anlamda ekonomik nedenler özel anlamda ise maaşın düşük olmasına yönelik bu çalışmada ulaşılan sonuç öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğünü ekonomik nedenlere bağlayan ilgili geçmiş çalışmalarda elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir (Aydın vd. 2006; Demir ve Arı, 2013; Gökırmak, 2006; Kavcar, 1980; Uluğ, 2003; Özoğlu, 2010). OECD ülkelerindeki öğretmen maaşları ile Türkiye’de görev yapan öğretmenlerin maaşları kıyaslandığında, OECD ülkeleri içerisinde en düşük maaşı Türkiye’de görev yapan öğretmenler almaktadır (Yurdakul, vd. 2016). Türkiye’de öğretmenlerin maaşı 2000’li yıllardan itibaren Avrupa Birliği ülkeleri arasında en fazla artan ülke olmasına rağmen (Özoğlu vd., 2013) halen istenilen noktada olmadığı bu çalışmadan da elde edilen sonuçtan çıkartılabilir.

Bu çalışmada katılımcı görüşlerinden öğretmen adayı mezun sayısının fazlalığı, öğretmen yetiştiren bölümlere girişte kriter olmayışı, başarılı öğrencilerin öğretmen yetiştiren bölümleri tercih etmemesi, lisans eğitiminin yetersizliği, diğer fakültere öğretmen olma hakkının verilmesi gibi öğretmen yetiştirmeye yönelik faktörlerin, mesleğin statüsünü düşürdüğüne yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde öğretmenliğe atanma ölçütleri, başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini cazip bir meslek olarak düşünmemeleri ve öğretmen yetiştiren kurumlarda nitelikli öğretmen yetiştirilememesi gibi nedenlerin öğretmenlik mesleğinin statüsünü düşürdüğüne yönelik sonuçlara ulaşılmıştır (Aydın vd. 2016; Çüm ve Doğan, 2016, Demir ve Arı, 2013). Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlik mesleğinin statüsüne yönelik düzenlemeler yapılırken öncelikli olarak aday öğretmenlerin seçimi, yetiştirilmesi, istihdam edilmesi gibi genel anlamda öğretmen yetiştirme sistemini kapsayan düzenlemelere ağırlık verilmesi gerektiği düşünülebilir.

Başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmemesi öğretmenlik mesleğinin statüsünü düşüren bir neden olduğuna yönelik bu çalışmada elde edilen sonuç ile Lankford, vd. (2014) çalışmasının sonuçları örtüşmektedir. MEB’in başarılı öğrencileri öğretmenlikle ilgili bölümleri ilk sıralarda tercih etmesi için sınırlı sayıda da olsa burs vermesi şeklindeki uygulamalar başarılı öğrencileri öğretmenlik mesleğine çekmede katkı sağlayacağı ifade edilebilir. Ancak herhangi bir mesleği tercih etmede; mesleğin geleceği, ekonomik koşulları, çalışma şartları, kariyer ilerlemesi gibi faktörlerinde önemli bir etkisi olabilir. Nitekim bireylerin meslek tercihlerinde ekonomik (Kniveton, 2004) veya dışsal etkenlerin (Bastick, 2000; Boz ve Boz, 2008; Papanastasiou ve Papanastasiou, 1998; Saban, 2003) belirleyici olduğuna yönelik araştırma sonuçları bu düşüncüyü desteklemektedir. Bu açıdan tıp, mühendislik, hukuk, diş hekimliği gibi bölümlerin öğrenciler için daha avantajlı olduğu söylenebilir. Diğer taraftan Gordon (2000), başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmemelerinin nedeni olarak ailelerin çocuklarına maddi anlamda öğretmenlik mesleğinden daha fazla gelir elde edecekleri diğer meslekleri seçmesi konusunda baskı yapmaları

şeklinde açıklamaktadır. Başarılı öğrenciler için öğretmenlik mesleğini tercih etmemesinin diğer bir nedeni olarak öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve kabiliyetleri doğrultusunda mesleklere yönlendirilmeleri/yöneltilmeleri konusunda MEB yaşanan sıkıntının devam etmesi gösterilebilir (Kösterelioğlu ve Bayar, 2014).

Araştırmamızın diğer bir sonucunda katılımcılar mesleğin statüsünü düşüren başka bir neden olarak öğretmen adaylarının sayısının fazlalığını göstermektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmenlik mesleği çok yüksek bir statüye sahipken öğretmen sayısı arttıkça statüsü gittikçe azalmaya başlamıştır (Semerci vd. 2012). Öğretmen sayısının fazlalığının yanısıra sanayileşme, uzmanlaşma ve yeni eğitim kurumlarının açılması yeni mesleklerin doğmasına neden olmuştur. Yeni mesleklerin ortaya çıkması diğer bir ifade ile meslekler skalasının genişlemesi öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşmesine neden olduğu söylenebilir.

Bu araştırmada katılımcılar mesleğin değerinin anlaşılmasının mesleğin statüsünü düşüren önemli bir neden olduğunu belirtmişlerdir. Zamana bağlı olarak öğrenimlik mesleğinin değerinin düşmesi veya zayıflamasının nedeni ise Cumhuriyet Dönemi ile birlikte öğretmene yüklenen toplumsal liderlik ve kanaat önderliği gibi rollerin (TED; 2009) 1980’lerden sonra sınav ve başarı odaklı eğitim sistemine bağlı olarak kaybolması ve öğretmenlik mesleğinin teknisyen öğretmen olarak algılanması olarak belirtilebilir (TEDMEM, 2014). Teknisyen öğretmen anlayışı doğrultusunda öğretmenin eğitim ve öğretim sürecindeki birçok rolünün yadsınarak sadece öğreticilik rolüne indirgenmesi öğretmenin toplumsal konumunun önemli derecede sarsılması anlamına gelebilir. Neoliberal politikaların etkisiyle (Yıldız, 2013) piyasa dili, piyasa aklı bütün yaşam alanlarını etkilediği gibi (Ertürk, 2010) eğitim kurumlarını da etkileyerek eğitimi de piyasalaştırmıştır. Eğitimin piyasalaşmanın sonucu olarak öğrencilerin müşteri, öğretmenlerin de bu müşteriye memnun etmeye çalışan satıcı konumuna yerleştirmek (Çüm ve Doğan, 2016) mesleğin statüsünün düşmesine neden olan diğer bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Bu araştırmada katılımcılar öğretmenlik mesleğinde evrak işlerinin fazla olmasının, öğretmene yönelik artan şiddet ve mobbingin mesleğin statüsünü düşüren faktörler olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın bu sonuçları, Leitwood (2006) ve Ağçam ve Babanoğlu (2016)’nın çalışma yükünün fazlalığı ve iş güvenliğinin azlığı gibi faktörlerin mesleğin statüsüne olumsuz bir etkisi olduğuna yönelik görüşleri ile benzerlik göstermektedir. Öğrenci, veli tarafından öğretmene uygulanan şiddet olayları son dönemlerde medyada daha sık yer almaya başlamıştır. Kamuda devlet adına çalışan öğretmenlere yönelik şiddet olaylarının artması hukuki açıdan bir problemin olduğunu da ortaya koymaktadır. Öğretmenlere yönelik şiddet olaylarının yaşanması öğretmenlik mesleğinin toplumsal açıdan değerinin azaldığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu yorumu Ünsal’ın (2015) Türk toplumu öğretmenlik mesleğini tarihsel süreç içerisinde bir kutsal meslek olarak nitelendirmiş ancak son yıllarda öğretmene yönelik şiddet olaylarının yaşanması öğretmenlik mesleğinin kutsallığının bozulduğu veya zayıfladığına yönelik görüşü desteklemektedir.

Katılımcılar, öğretmenlerin; mesleki gelişimi takip etmemelerini, performans eksikliklerini, mesleğe yeterince önem vermemelerini öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşme nedeni olarak göstermişlerdir. Bu açıdan öğretmenlik mesleğin statüsünün artırılmasına yönelik çabaların gerçekleşmesi ancak öğretmenlerin kendilerinden kaynaklı katılımcıların belirttiği öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşme nedenlerinin giderilmesiyle mümkün olabilir (Adams, 2003; akt. Comeron; 2003).

Araştırmada mesleğin statüsünün artırılması için katılımcılar, yetenekli ve başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sonucu Comeron’un (2003) akademik ve kişisel anlamda iyi öğretmen olma özelliğine sahip başarılı öğrencileri öğretmenlik mesleğine çekmeli, daha sonra onlara nitelikli öğretmen olmaları için çok iyi bir öğretmen yetiştirme programının sunulması gerektiği şeklindeki görüşleri desteklemektedir. Ancak Özoglu (2010) ise bunu gerçekleştirmenin zorluğundan bahsetmektedir. Özoglu (2010) statüsü düşük olan bir mesleğin nitelikli insan gücü tarafından tercih edilemeyeceğini ifade etmektedir. Bu açıdan başarılı öğrencilerin mesleği tercih edebilmelerinin yolunun öncelikli olarak mesleğin mevcut

statüsünün yükseltilmesinden geçtiği ifade edilebilir. Çünkü Aslan'ın da (2015) vurguladığı gibi bireylerin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde sadece kişisel eğilimleri değil, aynı zamanda sosyo- ekonomik ve kültürel faktörlerde etkili olmaktadır.

Öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmak için ekonomik anlamda düzenleme yapılması gerektiği katılımcılar tarafından belirtilen diğer bir öneridir. Bu öneriyi destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Aydın, 2016, Gökırmak, 2006; Firestone ve Bader, 1992; Odden ve Kelly, 2001; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Symeonidis, 2015). Katılımcıların böyle düşünmelerinde öğretmenlerin mevcut maaşlarını yeterli bulmamalarının da etkisi olabileceği söylenebilir.

Öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırma adına uzun vadeli, kararlı eğitim politikaları oluşturulmasının gereği bu araştırmada katılımcıların sunduğu diğer bir öneridir. Bu açıdan eğitim sendikaları, eğitim politikalarına etki ederek öğretmenlerin statülerini iyileştirmede yardımcı olacak en uygun araç olarak değerlendirilebilir (Symeonidis, 2015). Araştırmanın katılımcıları mesleğin statüsünün artırılması için öğretmenlerin mesleklerine önem vermesi, mesleki gelişimlerine zaman ayırması, birlik beraberlik içinde olunması şeklinde öğretmen eksenli çözüm önerileri sunmuşlardır. Bu öneriler öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin ve performanslarının artırılmasının öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırılması adına önemli bir adım olabileceği şeklindeki önerilerle (Barber ve Mourshed, 2007; Cameron, 2003; Hargreaves, 2009; Paine ve Schleicher, 2011) benzerlik göstermektedir. Katılımcılar; mesleğin statüsünün artırılması için performans ödül ve terfi sisteminin, kariyer basamaklarının oluşturulması gerektiği şeklinde öneriler sunmuşlardır. Taşkaya'nın (2007) çalışmasında öğretmenlik mesleğinin kariyer basamakları biçiminde yapılandırılmasının öğretmenlerin statüsünü olumlu etkileyeceği yönündeki görüşleri bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Öğretmenliği kariyer basamakları olan ve kariyer ilerlemesine fırsat tanıyan bir meslek haline getirmek, öğretmenin başarısını ve performansını ödüllendirmenin yanında (Kavcar ve Sezgin, 2003) mesleğin statüsünü artıracak başarılı ve nitelikli öğretmenlerin sistem içerisinde sınırlandırılmasının da önüne geçecektir (Güven, 2010).

Katılımcılar mesleğin statüsünü artırmada medyanın önemine vurgu yapmışlardır. Medyanın bu konudaki önemi, toplumun öğretmenlik mesleğini algılamasını etkileyen önemli bir faktör olmasından kaynaklanmaktadır (Cameron, 2003; Pink, 2014). Medyanın öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırma adına öğretmenlere ilişkin olarak daha sorumlu yayın yapması gerektiği belirtilebilir (Ünsal, 2015). Medyanın sorumlu yayın yapması kadar öğretmenlerde yapmış oldukları çalışmaları ve elde ettikleri başarıları medyayı kullanarak topluma sunmaları öğretmenlerin toplumun değer ve beğenisi kazanması adına önemli etki uyandıracığı söylenebilir.

Öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak katılımcılar ihtiyaç kadar öğretmen yetiştirmenin önemine vurgu yapmışlardır. Bu görüşü Özoğlu'nun (2010) MEB, öğretmen yetiştirme konusunda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak öğretmenlik konusunda arz-talep dengesini sağlamalı görüşü desteklemektedir. Diğer taraftan YÖK'ün eğitim fakültelerinde ikinci öğretimleri kapatması ve öğretmenlik bölümlerine sıralama sınırlandırma getirmesi olumlu bir adım olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte formasyon programıyla öğretmen adayı sayısının artırılması gibi uygulamaların hala devam etmesinin bir sorun olarak kaldığı da belirtilmelidir.

Sonuç olarak katılımcılar öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşüklüğüne ilişkin birçok neden ileri sürdükleri gibi mesleğin statüsünün artırılması adına da birçok çözüm önerileri sıralamışlardır.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulgularından yola çıkarak şu öneriler söylenebilir. Üst yöneticiler öğretmenlerle ilgili sorunların salt olarak ekonomik sorunlardan ibaret olmadığını bilincinde olarak diğer alanlarda özellikle öğretmene yönelik var olan şiddetin durdurulması adına yasal düzenlemeler yapabilirler. Öğretmenlerin özlük haklarında iyileştirme yapmanın yanında mesleğini profesyonelce gerçekleştirebileceği yetki ve sorumluluklarında verilmesi gerektiği önerilebilir.

Öğretmenlik mesleğinin sorunlarının çözüm merci her ne kadar üst yöneticiler ise de çözümün bir parçası olma adına öğretmenler mesleki yeterlilik ve mesleki gelişimlerini artırmakla ilgili bir kaygının içinde olması gerektiği belirtilebilir. Öğretmenlerin çalışma şartları diğer mesleklere göre kolaymış gibi gözükse de sınavların varlığı, artan veli beklentileri, disiplin olaylarının artması, öğrencinin ilgisizliği gibi faktörler öğretmenlerin çalışma şartlarını zorlaştırmaktadır. Bu açıdan öğretmenlerin çalışma şartlarının performans ve motivasyonlarını artıracak şekilde düzenlenmesinin gerekliliği belirtilebilir. Öğretmenlerin ekonomik koşulları iyileştirilmesi adına maaşların toplu bir şekilde artırılmasıyla birlikte performans ve başarı eksenli maaş artışının daha rasyonel bir çözüm olacağı önerilebilir. Son olarak öğretmenlik mesleğinin statüsünü iyileştirmeye yönelik çabaların öğretmen yetiştirmeden öğretmenlerin çalışma şartlarına, siyasi iradenin öğretmene bakış açısından toplumun öğretmene verdiği öneme kadar birçok unsuru içine alacak şekilde sistemli ve bütünsel açıdan gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilebilir. Bu çalışmada balık kılıçığı ve pareto analizi kullanılarak öğretmenlik mesleğinin statünün düşük olmasının nedenleri ve bu nedenlere bağlı alt nedenler belirlenmeye çalışılmıştır. Başka çalışmalarda araştırmacılar öğretmenlik mesleğine ilişkin var olan sorunların nedenleri ve olası alt nedenleri belirlemek için balık kılıçığı ve pareto analizinden faydalanabilirler

Kaynakça

- Ağçam, R. ve Babanoğlu, P. (2016). An Investigation on EFL teachers' attitude toward teaching profession. *Higher Education Studies*, 6(3), 21-31.
- Aslan, N. (2015). Öğretmenliğin meslek olarak seçilmesinde etkili olan temel unsurlar. *International Journal of Social Science*, 37(1), 53-64.
- Aydin, İ., Demir, T., G. ve Erdemli, O. (2015). Teacher's views regarding the social status of the teaching profession. *Anthropologist*, 22(2), 146-156.
- Bastick, T. (2000). Why teacher trainees choose the teaching profession? Comparing trainees in metropolitan and developing countries. *International Review of Education*, 46(3/4), 343-349.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başarır, F., Sarı, M. ve Çetin, A. (2014). Öğretmenlerin Çok Kültürlü Eğitim Algılarının İncelenmesi *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(2), 91-110
- Başkan, G. A., Aydın, A. ve Madden, T. (2006). Türkiye’de öğretmen yetiştirme sitemine karşılaştırmalı bir bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 35-42.
- Barber, M. ve Mourshed, M. (2007). How the world'sbest-performing school systems comeout on top. New York: Mc Kinsey, Company
- Berk, Ş. (2014) *Kamuda sosyal politika, hayat ağacının toprağı*; Eğitim. 29, 1001-1006.
- Boz, Y. ve Boz, N. (2008). Kimya ve matematik öğretmen adaylarının öğretmen olma nedenleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 137-144.
- Cameron, M. (2003). Teacher Status Project: StageResearch: Identifying Teacher Status, its Impact and Recent Teacher Status Initiatives, Prepared for the New Zeal and Teachers Council and the New Zealand Ministry of Education.
- Celep, C. (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, A. (2017). *Özel dersanelerden resmi okullara atanan ilköğretim fen bilimleri öğretmenleri üzerine bir durum çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana
- Çüm, S. ve Doğan, N. (2016). Öğretmenlerin çalışma yaşamında güdülenme düzeylerini artıran faktörlerin önem sırasının belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1)119-132.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Educational Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.

- Demir, K. ve M. E. Arı (2013). Öğretmen sorunları- Çanakkale ili örneği. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 107-126.
- Ertürk, E. (2010). *Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Dönüşümü*. (Ed. Ayşe Buğra) Sınıftan sınıfa fabrika dışında çalışma manzaraları içinde. İstanbul: İletişim Yayınevi
- Firestone, William A. ve Bader, Beth D. (1992). *Redesigning teaching: Professionalism or bureaucracy*. Albany, NY: StateUniversity of New York Press.
- Fichter, J. (1997). *Sosyoloji Nedir?* 3. Baskı, (Çev. Çelebi, N.) Ankara: Atilla Kitabevi.
- Fwu, B., J. ve Wang, H. H. (2002). The social status of teachers in taiwan. *Comparative Education*, 38(2), 211-224.
- Giddens., A. (2008). *Sosyoloji* (Çev. Güzel, C.) İstanbul: kırmızı yayınları.
- Gordon, J. (2000) Asian American resistance to selecting teaching as a career: the power of community and traditions. *Teachers College Record*, 102(1) 173-196.
- Güler, A., Halicioğlu, M. B. ve Taşğın (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma* (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık,
- Gökırmak, A. (2006). *Öğretmen Statüleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, D. (2010). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye’de öğretmenlik. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 27(2).13-21
- Guerrero, S. (2017). Pedagogical knowledge and the changing nature of the teaching profession, OECD Publishing, Paris <http://dx.doi.org/10.1787/9789264270695> adresinden 04.04.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Gök, F. (2003). Hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen yetiştirme. *Öğretmen Yetiştirme ve İstihdamı Sempozyumu*. Ankara: Eğitim-Sen Yayınları. 9-22.
- Hall, D. ve Langton, B. (2006). *Perceptions of The Status of Teachers Ministry of Education*. New Zealand ISBN: 0-478-13500-9.
- Hanushek, E. A., J. F. Kain ve S. G. Rivkin. (1998). *Teachers schools and academic achievement, NBER Working Paper Series, No. 6691*. National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA
- Hargreaves, L. ve Flutter, J. (2013). *The status of teachers and the teaching profession: a desk-study for education international*. Unpublished manuscript, Department of Education, University of Cambridge, UK.
- Hargreaves, L. (2009). The status and prestige of teachers and teaching. In *International handbook of research on teachers and teaching* (pp. 217-229). Springer, Boston, MA.
- Hargreaves, L., Cunningham, M., Everton, T., Hansen, A., Hopper, B., McIntyre, D., Maddock, M., Mukherjee, M., Pell, T., Rouse, M., Turner, P. ve Wilson, L. (2007). *The status of teachers and the teaching profession: views from inside and outside the profession in terim findings from the teacher status project*. Df ES Research Report RR755, Nottingham: England.
- Hesapçioğlu, M. (2008). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Nobel Yayıncılık: Ankara.
- Hoyle, E. (2001) Teaching prestige, status and esteem. *Educational Management Administration Leadership*, 29(2) 139-152
- Kane, R. ve Mallon, M. (2006). *Perceptions of teachers and teaching*. Wellington: Ministry of Education and New Zealand Teachers Council.
- Kavcar, C. ve Sezgin, İ. (2003). Çağdaş eğitim sistemlerinde öğretmen yetiştirme ulusal sempozyumu değerlendirmesi. *Çağdaş Eğitim*, 299, 22-24.
- Kavcar, C. (1980). Nitelikli öğretmen sorunu. *Eğitim ve Bilim*, 5(28). 17-22
- Karaman, M., Acer, A., Kılınç, O., Buluş, U. ve Erdoğan, Ö. (2013). Sakarya ilinde görev yapan öğretmenlerin gözüyle öğretmenlik mesleğinin statüsü ve saygınlığı. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı II*, 104-111.

- Kösterelioğlu, İ. ve Bayar, A. (2014) Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin güncel bir değerlendirme. *International Journal of Social Science*, 25(1), 177-187.
- Kniveton, B. H. (2004). The influences and motivations on which students base their choice of career. *Research in Education*, 72, 47-57.
- Lankford, H., Loeb, S. Mceachin, A. ve Wyckoff, J. İ. (2014). Who enters teaching? Encouraging evidence that the status of teaching is improving. *Educational Researcher*, 43(9), 1-56.
- Newmann, F. M., King, M. B. ve Youngs, P. (2000). Professional development that addresses school capacity: Lessons from urban elementary schools. *American Journal of Education*, 108(4), 259-299.
- Nye, B., Konstantopoulos, S. ve Hedges, L. V. (2004). How large are teacher effects? *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 26(3), 237-257.
- Odden, A. ve Kelley, C. (2001). *Paying Teachers for What They Know and Do: New And Smarter Compensation Strategies To Improve Schools (2nd Edition)*. Thous and Oaks: CorwinPress, Inc.
- Ozankaya, Ö. (2002). Çağdas toplumlarda öğretmenin yeri ve konumu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(3),63-80.
- Özcan, S. (2001). İstatistiksel proses kontrol tekniklerinden pareto analizi ve çimento sanayinde bir uygulama. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Cumhuriyet Üniversitesi*, 2(2), 151-174.
- Özoğlu, M. (2010). Türkiye'de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları. *Seta Analiz*, 17(26), 131-155.
- Özoğlu, M., Gür. B. S. ve Altunoğlu, A. (2013). Türkiye'de ve Dünyada Öğretmenlik. *Eğitim Bir-Sen Yayınları. Araştırma Dizisi*, 10.
- Özpolat, A. (2002). *Sosyolojik Açıdan Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlerin Toplumdaki Yeri*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Bütün, M. ve Demir, B. (Çev.) İstanbul: Pegem Akademi
- Papanastasiou, C. ve Papanastasiou, E. (1998). What influences students to choose the elementary education major: The case of Cyprus. *Mediterranean Journal of Educational Studies*, 3, 35-45.
- Poekert, P. E. (2012). Teacher leadership and professional development: Examining links between two concepts central to school improvement. *Professional Development in Education*, 38(2), 169-188.
- Rivkin, G., Hanushek E. ve Kain, J. (2005). Teachers, schools, and academic achievement. *Econometrica*, 73(2), 417-458.
- Saban, A. (2003). A turkish profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19(8), 829-846.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. ve Kartal, S. E. (2012). Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri (Bartın İli Örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-40
- Symeonidis, V. (2015). The status of teachers and the teaching profession a study of education unions' perspectives. *Education International Research Institute*, Belgium
- Şişman, M. (2011). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı*. Ankara: Pegem Akademi
- Şanal, M. ve Güçlü, M. (2005). Yenileşme dönemi eğitimcilerinin öğretmenlik mesleğine bakışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18(1), 137-154
- Tedmem, (2014). *Öğretmen gözüyle öğretmenlik mesleği*. Ankara: Rapor Dizisi: 3
- Tekışık, H. H. (2004). Cumhuriyetimizin 80. yılında milli eğitimimizin durumu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 29(306), 1-9.
- Tezcan, M. (1997) *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Kendi Basımı.
- M., Tschannen , M., Hoy, A. W. ve Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: its meaning and measure. *Review of Educational Research*. 68(2), 202-248.
- Türk Eğitim Derneği. (2009). *Öğretmen Yeterlikleri*. ISBN 978-9944-5128-6-2

- Uluğ, F. (2003). Öğretmen mesleğinde statü ve kariyer düzeni. *Öğretmen yetiştirme ve istihdamı sempozyumu*. Ankara: Eğitim-Sen Yayınları, 33-35
- Ünsal, S. (2015). *Öğretmenlerin Mesleki İmajlarına İlişkin Görüşleri ve Mesleki İmaja Etki Eden Faktörler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Gaziantep, Türkiye
- Ünsal, S. ve Bağçeci, B. (2016). Öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin görüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.
- Ünsal, S., Ağçam, R. ve Korkmaz, F. (2017). Exploring Teaching Profession from a Sociological Perspective: Evidence from Turkey. *Universal Journal of Educational Research*, 5(5), 874-880.
- Wright, S. P., Hornand, S. P. ve Sanders, W. L. (1997). Teacher and classroom context effects on student achievement: Implications for teacher evaluation. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 11, 57-67.
- Yaman, E., Yaman, H. ve Eskicumalı, A. (2001). Öğretmenlik mesleğinin sosyo-ekonomik statüsü/bu mesleğin bir bayan mesleği haline dönüşmesi durumu ve eğitim fakültesi üzerine bir araştırma. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 33-68.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yıldız, A. (2013). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü: İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyen öğretmene. *Eleştirel Pedagoji Dergisi*, 5(27), 43-50.

Extended Summary

It is widely accepted that teaching profession has significant roles in terms of both developed and developing countries. These roles are to shape the future of both society and individuals (Berk, 2014), to transfer knowledge, skills, attitudes and values that provide the continuation of cultural life to younger generations (Şanal & Güçlü, 2005), to provide the intellectual development of individuals and prepare new generation for future challenges (Hargreaves, 2009), to ensure the development of the interests and personalities of individuals (Tekişik, 2004), to increase students' success (Rivkin, Hanushek, & Kain, 2005; Nye, Konstantopoulos, & Hedges, 2004), to strengthen motivation (Tschannen, Morren & Hoy, 1998), to contribute to the realization of the potential of the students (Güven, 2010), to provide students with success (Darling-Hammond, 2000; Hanushek, Kain & Rivkin, 1998; Muñoz, Prather & Stronge, 2011; Wright, Horn & Sanders, 1997), to perform qualified education (Hoque, Alam & Abdullah, 2011; McDonald, Son, Hindman & Morrison, 2005; Newmann, King & Youngs, 2000; Poekert, 2012; Şişman, 2011). Thus, teaching profession becomes the most discussed and underresearched topic in the field of educational sciences. Status is the one's standing in society or, in other words, the position that is attributed to the individual by society (Fichter: 2004). Fwu & Wang (2002) have stated that the status of teaching refers to the relative standing of teaching as an occupation in a hierarchy of all occupations. According to Unesco and IIO (2008), the status of the teaching profession signifies the position of the teaching profession in comparison with other professions in terms of the esteem of their functions and levels of competency in performing their functions, working conditions, charging as well as opportunities. Pink (2014) deals with the status of the teaching profession within the framework of a mutual relationship among economic, cultural and occupational dimensions.

Upon analyzing literature, the results mostly reveal the low or falling status of the teaching profession (Aydın, et al. 2016; Gök, 2003; Celep, 2004; Fwu & Wang, 2010; Hall & Langton, 2006; Karaman, Acar, Kılıç, et al., 2013; Ozankaya, 2002, Özpolat, 2002; Özoğlu, et al., 2013; 2006; Ünsal and Bağçeci, 2015; Semerci et al. 2012; Yurdakul, Gür, Çelik & Kurt, 2016). The main focus of the studies conducted on determining the status of the teaching profession is to explore how the status of the profession is perceived. As emphasized above, numerous studies showing the low or falling status of the teaching profession are available both in Turkey and abroad. However, no studies have been conducted to identify the reasons for the low status of the profession and proposals for improving the teaching status of the profession. Considering this situation as a shortcoming, this research is expected to compensate for the lack that exists in the literature.

In order that the reasons for the low status of the profession and the question of what might be the proposals for improving the status can be put forward in depth and with a pluralistic perspective, both experts and teachers' views have been taken into consideration. The obtained results are expected to be a resource for the teacher training policies and the studies to be carried out so as to disregard problems related to the teaching profession.

Thus, this research aims to determine the reasons for the low status of the teaching profession and the proposals for improving the status of the teaching profession in the context of experts' and teachers' views. In service of this goal, answers to the following questions have been sought:

- 1) What are teachers' views on the reasons for the low status of the teaching profession?
- 2) What are experts' views on the reasons for the low status of the teaching profession?
- 3) What are teachers' proposals for the improvement of the status of the teaching profession?
- 4) What are experts' proposals for the improvement of the status of the teaching profession?

Method

The research has deployed phenomenological method so as to reveal the reasons for the low status of the teaching profession and proposals for improving the status of the profession from the views of experts and teachers.

The research group of the study consists of 5 academicians who are in the field of educational sciences at Kahramanmaraş Sütçü İmam University and 10 teachers from different branches at state schools affiliated with the Ministry of Education. The first research question is related to the fishbone diagram (cause and effect diagram) prepared to determine the reasons for the low status of the teaching profession, while the other open-ended question was asked to identify the proposals for improving the status of the profession.

The main reasons and the sub-reasons related to these main reasons obtained from the analysis of the answers by the participants were noted on the fisherbone diagram. Afterwards, Pareto analysis (ABC analysis) was performed regarding the main and underlying reasons. More than that, content analysis was used for examining the views of the participants. The content analysis results were interpreted after determining themes and codes.

Results and Conclusion

The experts' and teacher's views on the low status of the teaching profession have suggested eight major reasons for the low status of the teaching profession including teacher-training institutions, working conditions, economic conditions, media, society, teacher qualifications, junior-top administrators and educational policies. Depending on these main reasons; various sub-reasons such as the lack of understanding the value of the profession by society, inadequate undergraduate education, not being considered as a professional occupation, high number of graduates, the lack of a consistent and common educational policies, underestimation of teacher training by administrators, the lack of teachers' performance, disregarding of teaching-related departments by successful students, the lack of teacher's authority, teachers' charge with the failure in education and teaching, attitudes and explanations of the authorities, unfounded news about the teachers in the media.

Participants' proposals for improving the status of the profession have been presented under the theme of education policy and system as following: legal rights should be given to the teachers, there should be common education policy and system and personal rights should be increased. As for the teacher training theme, several codes have been determined as such: criteria should be used in student admission, the quality and number of faculty members should be increased, successful students should be guided, teachers should be trained as required, practical training should be increased. When it comes to the teacher-centered theme, participants have presented various proposals: teacher should allocate time for professional development, teachers should have unity and they should become conscious at the point of profession.